

Nr 3

Av herrar **Akerström** och **Spångberg**, om begränsning av försvarskostnaderna.

”Den som inser att just kapprustandet väcker oro och ovilja; att det döda försvarsmaterialet numera hinner att föråldras innan ens beställningarna äro färdiga; att kostnaderna för detta krigsmaskineri beröva folken medlen att höja sin livs- och kulturkraft — m. a. o. det viktigaste försvarsmedlet — denne in-seende kommer att motarbeta krigsutbrottet och militaristiska rustningskrav just på grund av sin djupa känsla för fosterlandets värde och trygghet, dem han anser säkrare bevarade med andra medel.”

(Ellen Key i uppsatsen ”De unga och antimilitarismen” 1909.)

Rustningsutgifterna har nu nått en kostnadsnivå som begränsar de fredliga expansionsmöjligheterna, verksamt bidrar till en fortgående penningvärdeförsämring och utgör ett hot mot en god social standard.

Våra höga försvarskostnader utgör dessutom ett hinder för att hjälpen till underutvecklade länder motsvarar vad som skäligen kan krävas av en nation med en så relativt hög bruttonationalprodukt och däremot svarande inkomst.

Att en avspänning i det s. k. kalla kriget har uppnåtts under 1959 torde vara en allmänt utbredd och även riktig uppfattning. Strävandena att genom förhandlingar och överenskommelser komma fram till en ordning där fred kan råda synes oss vara på väg att infrias. Detta hänger samman med att stormakterna, på båda sidor, är klart medvetna om att ett världskrig, där hela den arsenal av kärnvapenrustningar som nu finns kommer till användning, leder till förintelse av allt som går under namn av *KULTUR*.

För vår del anser vi motionärer, att Sverige kan hävda sin alliansfria utrikespolitik med ett neutralitetsförsvar som kostar avsevärt mindre än de tre och en kvarts miljarder som vi nu ger ut för vårt försvar.

I samband med försvarsbeslutet i slutet av juli 1958 uttalades bl. a. av utskottets talesman i första kammaren: ”Men det är ändå inte frågan om en fastlåst organisation, den siktar på de närmaste tre à fyra åren, och jag tror att den omständigheten att den inte är låst utan kan bli föremål för fortlöpande justeringar är en sida av saken, som gör att många kan ansluta sig till den.”

Genom ovannämnda beslut är riksdagen sålunda icke låst för längre tid än, i sämsta fall, t. o. m. budgetåret 1961/62.

Enligt vår mening bör en parlamentarisk utredning tillsättas redan under innevarande år för att i god tid kunna framlägga förslag till ett neutralitetsförsvar, om möjligt i så god tid att riksdagen kan fatta beslut 1961.

I direktiven för en sådan utredning bör bl. a. ingå att man skall eftersträva en organisation, som fyller uppgiften att vara gränsvakt, samt att kunna föra "uppehållande krigföring". Av kostnadsskäl bör vårt nuvarande flygvapen skäras ned till ett flyg med huvudsakligen spaningsuppgifter.

Armén i sin nuvarande form torde bära omorganiseras till ett hemvärn och till viss del ges en utformning motsvarande en partisanarmé. Självfallet skall icke atomvapen av något slag ingå i detta neutralitetsförsvar.

På grund av vad vi ovan anfört hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av fjärde huvudtiteln måtte besluta att en parlamentarisk utredning snarast skall tillsättas med uppgift att, och under beaktande av vad vi i motiveringen ovan anfört, utreda och framlägga förslag till ett neutralitetsförsvar som i kostnadshänseende kan hållas inom en kostnadsram som är avsevärt lägre än den nuvarande.

Stockholm den 13 januari 1960

E. Oskar Akerström

Aug. Spångberg
